

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Рішенням Вченої ради
Харківського національного
університету мистецтв
імені І. П. Котляревського

_____ Т.Б. Веркіна
Голова Вченої ради, ректор
Протокол № 5 від «26» грудня 2019 р.

Введено в дію Наказом № 31 - «З»
від «26» грудня 2019р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО СИСТЕМУ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ
У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І.П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

ХАРКІВ 2019

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти (далі – Система) у Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського (далі – Університет) функціонує як динамічна модель моніторингу, стимулювання та досягнення високої якості освітнього процесу на рівні найкращих світових стандартів відповідно до сучасних вимог нормативно-законодавчих документів і потреб суспільства.

Система діє на основі принципів академічної свободи, автономії, самоврядності та саморегулювання, взаємної вимогливості, довіри та ініціативності, відкритості до нових знань, добросовісності тощо, що мають важливе значення для формування довіри суспільства до Університету та підвищення його конкурентоздатності на ринку освітніх послуг.

Університет несе відповідальність за якість своїх освітніх послуг, спираючись на багаторічний досвід (більше 100 років) успішного проведення освітньої та науково-творчої діяльності, на академічну культуру, на власну Місію, цінності й традиції.

1.2. Положення про Систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в Університеті регламентує стратегію, процедури, критерії та методи систематичного оцінювання (самоперевірки) й контролю за станом, умовами, динамікою розвитку, результатами освітньої діяльності, виявлення потреб і вивчення запитів здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців та викладачів протягом визначеного періоду.

1.3. Система за поданням Університету оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими незалежними установами на предмет її відповідності вимогам до забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти згідно зі ст. 16 «Система забезпечення якості вищої освіти» Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII зі змінами (редакція від 09.08.2019, № 2745-VIII).

2. ЗАКОНОДАВЧО-НОРМАТИВНА БАЗА

2.1. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в Університеті розроблено відповідно до наступних вимог:

– Закону України «Про освіту»;

– Закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII зі змінами (редакція від 09.08.2019 р., № 2745-VIII), – ст. 16 «Система забезпечення якості вищої освіти»);

- Постанови КМУ від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» (в редакції постанови КМУ від 10.05.2018 р. № 347);
- Наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977 «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»;
- Постанови КМУ від 15.04.2015 р. № 244 (в редакції від 21.08.2019 р. № 761) про «Статут Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти»;
- Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті мистецтв імені І.П. Котляревського;
- Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (Standart and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) (Єреван, 2015));
- Рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості, затверджених Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 26.06.2019 р. протокол № 6.

3. МЕТА, ЗАВДАННЯ, ПРИНЦИПИ, НАПРЯМИ ТА ПРОЦЕДУРИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Метою Системи є створення умов для підвищення конкурентоздатності Університету як науково-навчального закладу вищої освіти, одного з лідерів освіти України на європейському, національному та інституційному рівнях на основі принципів автономії, самоврядності і саморегулювання.

3.2. Основними завданнями Системи в Університеті є:

- підготовка здобувачів вищої освіти відповідно до вимог сучасного ринку праці;
- створення іноваційної екосистеми (навчання і дослідження іновацій) з належною матеріально-технічною базою;
- входження до переліку світових рейтингів закладів вищої освіти;
- задоволення вимог роботодавців з урахуванням регіональних потреб;
- розвиток репутаційного капіталу Університету.

3.3. Забезпечення якості вищої освіти в Університеті базується на таких принципах, як:

- академічна свобода;
- академічна доброчесність;
- студентоцентрованість освітнього процесу;
- спрямованість на постійне удосконалення та відкритість до нових знань і критики;
- чесність і толерантність у ставленні до всіх колег і партнерів;
- автономія всіх структурних підрозділів;

- взаємна вимогливість та довіра між працівниками Університету;
- ініціативність;
- лідерство;
- суспільна відповідальність;
- орієнтація на виконання вимог та очікувань замовників послуг в сфері освітньої та наукової діяльності;
- управління ризиками;
- інтернаціоналізація;
- обґрунтованість рішень на підставі аналізу повної й об'єктивної інформації.

3.4. Внутрішнє забезпечення якості відбувається за наступними напрямками:

- організаційно-управлінський – ефективне використання потенціалу ресурсів підрозділів Університету, координації та консолідації зусиль усіх суб'єктів освітнього процесу (здобувач вищої освіти, випускник, викладач, працедавець);
- аналітико-прогностичний – збір інформації про якість освіти в Університеті, виявлення проблем і формування цілей її розвитку, визначення концептуальних орієнтирів управлінської діяльності;
- оцінювально-діагностичний – систематичний моніторинг й оцінювання якості освіти, аналіз динаміки виявлених змін, поєднання адміністративного й громадського контролю та самоаналізу процесу й результатів освітньої діяльності;
- інноваційно-впроваджувальний – вивчення та впровадження передового педагогічного досвіду з моніторингу та оцінювання забезпечення якості освіти;
- корекційний – вдосконалення змісту освітніх програм, навчальних планів та навчально-методичного забезпечення дисциплін на основі результатів оцінювання якості освітнього процесу в Університеті.

3.5. Процедури внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в Університеті є такими:

- координація дій всіх суб'єктів освітнього процесу Університету;
- оптимальний розподіл повноважень;
- забезпечення прозорості прийняття ефективних рішень на всіх управлінських рівнях;
- створення умов для вільного творчого навчання (формування здобувачами вищої освіти власної траєкторії навчання, забезпечення реальної вибірковості дисциплін);
- впровадження рейтингової системи оцінювання знань;
- регулярний збір і обробка інформації стосовно якості надання освітніх послуг, управлінських процесів, викладацького складу, наукових досліджень, матеріально-технічного забезпечення тощо (через опитування здобувачів вищої освіти, викладачів, випускників і роботодавців);
- регулярний перегляд, вдосконалення освітніх програм та навчально-методичного забезпечення;
- забезпечення академічної доброчесності;

- забезпечення якості складу науково-педагогічних та педагогічних працівників Університету;
- підвищення кваліфікації викладачів (професійне зростання);
- впровадження іноваційних технологій та методик викладання;
- організація публічної діяльності Університету з просуванням на загальнонаціональному рівні апробованих освітніх іновацій;
- забезпечення внутрішньої комунікації, зворотного зв'язку та доступності важливої інформації про Університет для всіх учасників освітнього процесу;
- організація ефективної комунікації зі стейкхолдерами: Асоціацією випускників Університету, роботодавцями, батьками, органами державної влади, закладами середньої та вищої освіти, громадськими організаціями та різними вітчизняними і зарубіжними партнерами;
- організація ефективної комунікації з органами Міністерства освіти і науки України і Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти;
- інтернаціоналізація Університету.

4. СТРУКТУРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. Відповідальність за забезпечення якості освітнього процесу (навчання і викладання) в Університеті покладається на наступних керівників та підрозділи (їхні повноваження визначаються окремими Положеннями):

4.1.1. Ректор Університету (управління закладом вищої освіти);

4.1.2. Перший проректор (координація освітньої, наукової та творчо-виконавської діяльності, координація та контроль якісного підбору та ефективного використання науково-педагогічних кадрів, організація, координація та контроль провадження освітньої діяльності, ліцензування та акредитації освітніх програм);

4.1.3. Проректор з наукової роботи (інтеграція наукових досліджень та освітнього процесу, професійний розвиток викладачів);

4.1.4. Проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків (міжнародне співробітництво, академічна мобільність, дотримання норм академічної доброчесності, стратегія інтернаціоналізації, студентське самоврядування);

4.1.5. Вчена рада Університету (розробка політики щодо забезпечення якості освіти);

4.1.6. Центр Міжнародної освіти та співробітництва (стратегія інтернаціоналізації; організація та методичне забезпечення мовної підготовки іноземців та осіб без громадянства, які навчаються в Університеті; координація та інформаційне забезпечення діяльності факультетів та кафедр Університету щодо організації навчання іноземців);

4.1.7 Навчальний відділ (контроль за якістю реалізації освітніх програм та організацією навчально-методичної діяльності на кафедрах, факультетах, контроль дотримання нормативно-законодавчих вимог);

4.1.8. Факультети, кафедри (забезпечення організації освітнього процесу; проведення опитування стейкхолдерів; реалізація, моніторинг та оновлення освітніх програм; прищеплення здобувачам вищої освіти soft skills (соціальних навичок); сприяння організації студентського самоврядування; забезпечення підвищення кваліфікації викладачів; зв'язок з випускниками; залучення роботодавців до освітньої діяльності);

4.1.9. Студентське самоврядування (просування студентських ініціатив, участь у забезпеченні якості важливих рішень; організація позанавчальної активності здобувачів вищої освіти; створення для них можливостей для самореалізації та персонального зростання).

4.2. Політика Університету в сфері якості освітньої діяльності та вищої освіти спрямована на:

- організацію системи забезпечення якості освіти;
- обізнаність та участь в удосконаленні системи забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти всіх здобувачів вищої освіти та персоналу;
- сприяння академічній доброчесності та свободі, застереження проти академічного плагіату;
- запобігання нетолерантності будь-якого типу або дискримінації щодо здобувачів вищої освіти або працівників;
- залучення зовнішніх стейкхолдерів до забезпечення якості.

Політика Університету в сфері якості освітньої діяльності та вищої освіти передбачає широку участь усіх представників освітнього середовища ЗВО та спрямована на системну консолідацію зусиль науково-педагогічних працівників; здобувачів вищої освіти та партнерів щодо забезпечення:

- збалансованого стабільного іноваційного розвитку;
- інтегрованості в Міжнародні системи освіти і науки, мобільності, автономії;
- створення внутрішніх стандартів вищої освіти та діяльності Університету;
- фінансової стабільності;
- розвитку фундаментальної та прикладної науки, дієвого соціального зв'язку з ринком праці, розвитку конкурентоспроможних освітніх програм;
- постійного вдосконалення якості вищої освіти;
- запровадження іноваційних освітніх технологій;
- інтегрованості інформаційної платформи та прозорості управління процесами;
- високого рівня компетентностей науково-педагогічних працівників;
- дотримання принципів доброчесності, корпоративної культури, підвищення ефективності взаємодії співробітників;
- соціальної захищеності працівників та здобувачів вищої освіти;
- адекватних матеріально-технічних умов провадження освітньої діяльності, наукових досліджень, творчої реалізації;

- формування гармонійно розвинутих, патріотично вихованих особистостей, професійно конкурентоспроможних фахівців;
- збереження навколишнього середовища, ресурсо- та енергозощадження.

Для забезпечення розуміння Політики керівники структурних підрозділів, що включені до системи управління якістю, доводять її зміст до підлеглих і, використовуючи надані повноваження та ресурси, забезпечують її реалізацію в кожному підрозділі.

4.3. Документація Системи розподіляється на:

- Статут; документовані процедури системи управління якістю у вигляді організаційно-розпорядчих документів, положень, інструкцій, методичних матеріалів, планів за напрямками діяльності, наказів, розпоряджень тощо;
- регламентуючі документи зовнішнього походження, що стосуються діяльності Університету;
- записи, що фіксують результати діяльності в межах процесів Системи управління якістю освітньої діяльності та вищої освіти.

Документація, що регламентує Систему, дає можливість декларувати наміри та погоджувати дії у сфері якості освітнього процесу (навчання й викладання). Використання документації сприяє досягненню задоволеності вимог і очікувань стейкхолдерів; організації необхідної поінформованості персоналу; простежуваності та одержанню об'єктивних доказів підтримки та постійного поліпшення Системи; оцінці результатів Системи.

Якість освітнього процесу у двох складових – якість навчання та якість викладання – визначається такими документами:

- Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Статут ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Стратегія розвитку ХНУМ імені І.П. Котляревського на 2020 – 2025 роки;
- Стратегія інтернаціоналізації ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про організацію освітнього процесу у ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про Вчену раду ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про факультети ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про студентське самоврядування ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про центр Міжнародної освіти і співробітництва ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про Раду молодих вчених ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про Відділ аспірантури, асистентури-стажування, докторантури ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії;
- Положення про наукового керівника аспіранта / здобувача наукового ступеня доктора філософії ХНУМ імені І.П. Котляревського;

- Положення про політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій у ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про апеляційну комісію ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про конкурсний відбір та призначення на посади науково-педагогічних працівників ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про академічну мобільність ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про Приймальну комісію ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про екзаменаційні комісії у ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти вибіркових дисциплін;
- Положення про академічну доброчесність;
- Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про систему запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах працівників і здобувачів вищої освіти ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про визнання результатів здобутих у неформальній та інформальній освіті ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про порядок розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм у ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про організацію інклюзивного навчання у ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти;
- Положення про Наглядову раду ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про інституційний репозитарій ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Правила призначення академічних стипендій ХНУМ імені І.П. Котляревського;
- Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в ХНУМ імені І.П. Котляревського;

До документів зовнішнього походження належать нормативно-правові акти, що мають відношення до сфери діяльності Університету, керівні документи МОН України та інших органів влади, національні та галузеві стандарти України, Міжнародні стандарти, директиви, норми, Міждержавні стандарти.

5. МОНІТОРИНГ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

5.1. Параметри моніторингу:

- якість навчання (успішність здобувачів вищої освіти, рівень сформованості загальних і професійних компетентностей, працевлаштування випускників, відповідність випускників кваліфікаційним вимогам освітньої програми);

– якість викладання (якість проведення навчальних занять, якість функціонування освітнього середовища, задоволеність здобувачів вищої освіти викладацькою діяльністю науково-педагогічних працівників, задоволеність викладачів умовами праці, якість освітніх програм);

– якість умов навчання і викладання (рівень підготовки абітурієнтів, якість кадрового, навчально-методичного, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення, своєчасність і фахова відповідність підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників);

5.2. Критерії оцінки якості вищої освіти базуються на основі Міжнародних стандартів та рекомендацій до оцінки якості освіти; рекомендованих Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти: «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» (ухвалені на Міністерській конференції 14-15 травня 2015 року), «Рекомендації стосовно запровадження внутрішньої системи забезпечення якості» (затверджені рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, протокол № 6 від 26.06.2019 р.).

Кінцевою метою оцінювання якості вищої освіти є перегляд (в разі потреби) та покращення навчальних курсів і освітніх програм, що мають відбуватися на основі їх самооцінювання за участю викладачів, здобувачів вищої освіти та роботодавців.

5.3. Критерії оцінювання освітньої програми відповідають «Критеріям оцінювання якості освітньої програми», наведеним у Додатках до Положення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (пункт 1.6.). Оцінювання якості освітньої програми здійснюється за такими критеріями:

5.3.1. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються стандартом вищої освіти з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

5.3.2. Структура та зміст освітньої програми, структура та обсяг освітньої програми (у кредитах ЄКТС) відповідають вимогам законодавства щодо навчального навантаження, стандарту вищої освіти (за наявності), предметній області визначеної для неї спеціальності та передбачають:

– можливість реалізації індивідуальної освітньої траєкторії (через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін);

– практичну підготовку здобувачів вищої освіти, потрібну для подальшої професійної діяльності;

– набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям та враховують вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності), потреби стейкхолдерів.

5.3.3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання – відкритий доступ на офіційному веб-сайті до всіх документів, що забезпечують освітній процес, до рейтингів успішності навчання здобувачів вищої освіти тощо.

5.3.4. Навчання і викладання. Цілі, зміст, програмні результати, форми та методи навчання, порядок та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти, заплановані в освітній програмі:

- відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи;
- своєчасно повідомляються усім учасникам освітнього процесу у доступній і зрозумілій формі;
- відображають наукові досягнення і сучасну практику у відповідній галузі;
- пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

5.3.5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність – чіткі, зрозумілі, дають можливість встановити рівень досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання, оприлюднюються заздалегідь. Контрольні заходи забезпечують об'єктивність оцінювання, виявляють дотримання правил академічної доброчесності.

5.3.6. Людські ресурси – оцінюються за видами і результатами професійної діяльності науково-педагогічного працівника, переліченими в п. 30 Ліцензійних вимог провадження освітньої діяльності закладів освіти (в редакції постанови КМУ від 10.05.2018 р. № 347). Під час визначення рівня наукової та професійної активності науково-педагогічного працівника оцінюється навчальна, навчально-методична, наукова (творчо-виконавська – для мистецьких спеціальностей) та організаційна робота. Застосовуються процедури конкурсного добору викладачів, стимулюється розвиток їх викладацької майстерності, залучаються роботодавці, професіонали-практики, експерти галузі до організації та реалізації освітнього процесу.

5.3.7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси – наявність матеріально-технічної бази, інфраструктури, інформаційних ресурсів, якісного навчально-методичного забезпечення, потрібних для навчання; викладацької та / або наукової діяльності в межах освітньої програми. Університет забезпечує освітню, організаційну, інформаційну; консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою.

5.3.8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми передбачає дотримання:

- процедур розробки, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми з урахуванням позицій здобувачів вищої освіти, роботодавців;

- практики збору, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного росту випускників освітньої програми;
- культури якості, сформованої в академічній спільноті з метою сприяння постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності.

5.3.9. Прозорість та публічність. Своєчасне оприлюднення інформації щодо правил і процедур, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу (освітні програми, початкові плани, робочі навчальні програми, Положення, Правила прийому на навчання тощо, що не пізніше ніж за місяць до затвердження або після внесення змін до них викладаються на офіційному веб-сайті).

5.3.10. Навчання через дослідження – для освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Передбачає відповідність змісту освітньо-наукової програми науковим інтересам аспірантів, забезпечує можливості для залучення аспірантів до Міжнародної академічної спільноти (через виступи на конференціях; публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо), забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти, забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності.

5.4. Система оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за такими видами контролю: поточний; підсумковий; семестровий; атестація.

Форми контролю: тестові завдання, вправи, кейси завдань, усне та письмове опитування, публічні виступи на творчих звітах, академконцертах, результати участі у конкурсах, фестивалях тощо, комплексний кваліфікаційний екзамен, випускова кваліфікаційна робота.

Форми проведення контрольних процедур, заходів, критерії оцінювання визначаються у робочій навчальній програмі дисципліни та регламентуються освітніми стандартами, Положеннями про факультети, Положенням про організацію освітнього процесу, Положенням про роботу екзаменаційних комісій.

Результати моніторингу навчальної успішності здобувачів формуються у вигляді рейтингів та оприлюднюються на офіційному сайті наприкінці кожного семестру.

6. СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИЙ ПІДХІД

6.1. Освітній процес та освітні програми Університету орієнтовані на реалізацію студентоцентрованого підходу, згідно якого здобувача вищої освіти розглядають як суб'єкта із власними унікальними інтересами, потребами, досвідом та бекграундом, який спроможний бути автономним і відповідальним учасником освітнього процесу. Студентоцентрований підхід передбачає, що методи навчання і викладання відповідають вимогам «академічної свободи» та базуються на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів.

6.2. Запровадження студентоцентрованого навчання і викладання є таким, що:

- поважає і враховує різноманітність здобувачів вищої освіти та їх потреби, уможливаючи гнучкі навчальні траєкторії;
- враховує та використовує різні способи надання освітніх послуг, якщо це доцільно;
- гнучко використовує різноманітні педагогічні методи;
- регулярно оцінює і коригує способи надання освітніх послуг і педагогічні методи;
- підтримує відчуття автономності у того, хто навчається, водночас забезпечуючи йому відповідний супровід і підтримку з боку викладача;
- сприяє взаємній повазі у стосунках «здобувач вищої освіти – викладач»;
- має належні процедури для розгляду скарг здобувачів вищої освіти.

6.3. Основним завданням структурних підрозділів, що відповідають за підтримку здобувачів вищої освіти, є надання консультаційно-дорадчої допомоги здобувачам вищої освіти як у навчальній, так і позанавчальній сферах на всіх етапах їх життєвого циклу.

6.4. Реалізація студентоцентрованого підходу відбувається через здійснення різних видів підтримки здобувачів вищої освіти, які навчаються на усіх освітніх програмах.

6.4.1. Освітня підтримка – це підтримка здобувачів вищої освіти стосовно організації навчання та викладання, що відбувається через роботу деканатів, кафедр, навчального відділу, центру Міжнародної освіти і співробітництва шляхом їхньої взаємодії із здобувачами вищої освіти, а також через індивідуальну взаємодію викладачів зі здобувачами вищої освіти.

6.4.2. Організаційна підтримка стосується взаємовідносин здобувачів вищої освіти із адміністрацією Університету (отримання довідок і т.ін.) та відбувається через організацію роботи деканатів, навчального відділу, центру Міжнародної освіти і співробітництва шляхом їхньої взаємодії зі здобувачами вищої освіти.

6.4.3. Інформаційна підтримка включає у себе наявність зручної та ефективної системи інформування здобувачів освіти як з освітніх, так і позаосвітніх питань. Інформація розміщується на сайті Університету у вільному доступі. Інформаційна підтримка відбувається через діяльність деканатів, кафедр, навчального відділу, центру Міжнародної освіти і співробітництва, бібліотеки, органів студентського самоврядування шляхом їхньої інформаційної взаємодії із здобувачами вищої освіти.

6.4.4. Консультативна та соціальна підтримка стосується консультування здобувачів вищої освіти з питань працевлаштування, соціально-педагогічного консультування та відбувається через діяльність кураторів академічних груп, керівників творчих колективів, деканатів, навчального відділу, центру Міжнародної освіти і співробітництва із залученням

викладачів кафедри теорії та методики мистецької освіти, органів студентського самоврядування.

6.4.5. Постійна чи тимчасова підтримка осіб з особливими потребами щодо створення умов для реалізації їхнього права на освіту (п. 20 ч. 1 статті 1 Закону України «Про освіту»), що здійснюється через роботу деканатів, навчального відділу, центру Міжнародної освіти і співробітництва, адміністративно-господарського відділу Університету шляхом їхньої інформаційної взаємодії із здобувачами вищої освіти з особливими потребами.

6.5 . Студентоцентрований підхід реалізується в забезпеченні політики та процедур вирішення конфліктних ситуацій, що регулюються Положенням про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі та освітньому середовищі в Університеті.

6.6. Формування якісного контингенту здобувачів вищої освіти забезпечується:

- проведенням серед слухачів олімпіад, конкурсів, майстер-класів;
- співробітництвом із закладами середньої освіти та профільними закладами фахової передвищої освіти з виявлення та підтримки обдарованої молоді;
- профорієнтаційною роботою з молоддю, що здійснюється співробітниками деканатів, викладачами кафедр, відділами Університету;
- проведенням інших профорієнтаційних заходів.

6.7. Індивідуалізація та персоналізація навчання здобувачів вищої освіти забезпечується системою організації освітнього процесу з вільним вибором вибіркової складової та забезпеченням можливості формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти, що передбачає:

- індивідуальний вибір кожним здобувачем вищої освіти власної освітньої траєкторії із збереженням права Університету запроваджувати обґрунтовані обмеження щодо мінімальної та максимальної кількості здобувачів, які можуть обрати певну дисципліну;
- вибір дисциплін, що може відбуватися в межах існуючої академічної групи (якщо на це існують ті чи інші причини організаційного або навчального характеру);
- гарантування права здобувачам вищої освіти на індивідуальне обрання дисциплін, зокрема зі створенням у межах автономії Університету нових груп для різних дисциплін загальноакадемічного кластера, які мають усе необхідне інформаційне, методично-інструктивне забезпечення для самостійної роботи, її самоконтролю та контролю;
- зрозумілість процедури вибору здобувачами дисциплін та організація його у зручний для здобувачів спосіб. Ця процедура включає:

- інформування здобувачів про зміст дисциплін, що виносяться на вибір;

- безпосередній запис на дисципліни, етап корекції з метою виконання умов щодо мінімальної кількості здобувачів вищої освіти, які можуть бути записані на певну дисципліну;
- етап корекції, пов'язаний із збігами у розкладі;
- урахування в навчальних планах вимоги щодо вибірковості дисциплін;
- формування індивідуальних навчальних планів здобувачів вищої освіти, документів, що регулюють порядок вибору дисциплін.

7. УЧАСТЬ СТЕЙКХОЛДЕРІВ У СИСТЕМІ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

7.1. Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності в Університеті передбачає залучення до співпраці стейкхолдерів (роботодавців та їх представників, здобувачів вищої освіти, викладачів, професіоналів-практиків, експертів в галузі тощо) у процес формування змісту освітньої програми (на етапі її впровадження) та оцінки успішності її виконання (під час перегляду за потреби).

7.2. Внутрішнє забезпечення якості здійснюється з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності в галузі та аналізу ринку праці, запитів стейкхолдерів. Формулювання цілей та завдань практичної підготовки здобувачів вищої освіти, визначення її змісту та відповідного відображення в освітніх програмах відбуваються на основі співпраці з роботодавцями. Це дозволяє сформулювати практичні компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності майбутніх фахівців.

7.3. В Університеті існують механізми і практика залучення стейкхолдерів до організації та реалізації освітнього процесу; а саме:

- залучення професіоналів-практиків, експертів, роботодавців та їх представників до участі у навчальній роботі;
- включення роботодавців до складу екзаменаційних комісій, що присвоюють кваліфікації випускникам;
- врахування інтересів та пропозицій стейкхолдерів під час формулювання цілей, завдань та програмних результатів навчання, оцінки якості практичної підготовки здобувачів вищої освіти;
- залучення стейкхолдерів до оцінки якості освітньої програми (опитування, анкетування, запрошення на засідання випускових кафедр, включення до екзаменаційних комісій тощо).

8. МОНІТОРИНГ ТА ПЕРЕГЛЯД ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

8.1. Розробка, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітньої програми відбуваються згідно із визначеною загальноінституційною політикою та процедурами внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Університеті.

8.2. Періодичний перегляд освітніх програм і навчальних дисциплін відбувається за результатами їхнього моніторингу з оцінювання актуальності змісту освітніх програм у світлі останніх наукових досліджень, вимог і потреб внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін – стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників, керівництва, роботодавців).

Для моніторингу змістовного наповнення освітніх програм необхідно проаналізувати:

- зміни потреб стейкхолдерів (відповідно до змін та очікувань ринку праці, суспільства);
- якість викладання та ресурсне забезпечення (організаційне, методичне, матеріально-технічне) освітніх компонентів програми;
- якість навчання здобувачів вищої освіти та прогрес їхньої освітньої діяльності (за результатами сесій, випускових екзаменів, опитування, анкетування);
- відповідність випускників кваліфікаційним вимогам (за спеціальністю);
- вимоги законодавчо-нормативної бази щодо впровадження освітньої діяльності у ЗВО.

8.3. Оцінювання якості змісту освітньої програми щорічно проводиться сумісними зусиллями науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітні програми, гаранта освітньої програми, групи забезпечення спеціальності, завідувача та членів випускової кафедри, а також зовнішніх зацікавлених сторін (стейкхолдерів) із залученням здобувачів вищої освіти, випускників освітньої програми, роботодавців.

З метою оновлення, вдосконалення змісту освітньої програми здійснюється оцінювання її якості щонайменше один раз на рік, що розглядається на засіданнях випускових кафедр, вчених рад факультетів за участі здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців, з якими ведеться постійна співпраця (шляхом анкетування, опитування, створення фокус-груп).

Недоліки, виявлені під час моніторингу якості освітньої програми, враховуються у процесі її перегляду та вдосконалення, вживаються відповідні заходи щодо їх усунення. Позитивні практики, наявні в освітній програмі, поширюються серед зацікавлених стейкхолдерів.

8.4. Гарантом освітньої програми (з власної ініціативи або внаслідок результатів опитувань стейкхолдерів: здобувачів вищої освіти; випускників освітньої програми, роботодавців) вносяться пропозиції щодо вдосконалення змісту освітньої програми на засіданні випускової кафедри. Рішення кафедри узгоджується з деканом, радою факультету, ректоратом, студентським самоврядуванням, роботодавцями та подається на затвердження Вченій раді Університету.

Ректор, проректори, Вчена рада Університету, ради факультетів, органи студентського самоврядування в разі потреби можуть ініціювати перегляд, внесення змін та доповнень до документів, що забезпечують освітній процес.

Навчальний відділ не менше одного разу на рік проводить моніторинг навчально-методичного забезпечення дисциплін. У разі необхідності для проведення моніторингу та оновлення освітніх програм в Університеті створюється тимчасова комісія, до складу якої входять провідні фахівці.

9. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, ПЕДАГОГІЧНИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

9.1. На виконання ст. 32, п. 2, пп. 7 Закону України «Про вищу освіту» функціонує рейтингове оцінювання освітніх, наукових, інноваційних та інших досягнень учасників освітнього процесу, зокрема здобувачів вищої освіти Університету, науково-педагогічних працівників Університету, педагогічних працівників Університету.

9.2. Проведення контрольних заходів стосовно оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих, доступних для всіх учасників освітнього процесу, правил, що забезпечують об'єктивність екзаменаторів, включають процедури оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Ці правила прописані в «Положенні про організацію освітнього процесу в ХНУМ імені І.П. Котляревського», передбачають анонімне оцінювання робіт, залучення зовнішніх екзаменаторів тощо та мають послідовно дотримуватися під час реалізації кожної освітньої програми.

9.3. Форми проведення та критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю визначаються у робочій програмі навчальної дисципліни. Загальний порядок оцінювання знань здобувачів вищої освіти, порядок розподілу балів, форми та види завдань, критерії оцінювання знань для кожної навчальної дисципліни доводяться до відома здобувачів вищої освіти на початку навчального семестру.

Процедури забезпечення якості в частині оцінювання відбуваються відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в ХНУМ імені І.П. Котляревського» та передбачають наступне:

- ознайомлення науково-педагогічних працівників з існуючими методами поточного та підсумкового контролю результатів навчання, їх підтримка для розвитку навичок у цій сфері;
- своєчасне оприлюднення критеріїв та методів оцінювання, а також методів виставлення оцінок;
- оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти продемонструвати міру, в якій було досягнуто заплановані результати навчання. За необхідності, здобувачі вищої освіти отримують відгук, що супроводжується порадами щодо освітнього процесу;
- підсумкова атестація проводиться екзаменаційною комісією із залученням зовнішніх стейкхолдерів;
- процедура оцінювання враховує пом'якшувальні обставини;

- послідовне та чесне оцінювання до всіх здобувачів проводиться відповідно встановленим процедурам;
- існування офіційної процедури розгляду звернень здобувачів вищої освіти.

9.4. Результати оцінювання здобувачів вищої освіти кафедри та факультети мають бути розміщеними на інформаційних стендах та у потенційно створеній локальній системі Університету. Результати оцінювання здобувачів вищої освіти постійно розглядаються на засіданнях ректорату та Вченої ради Університету.

9.5. Оцінювання науково-педагогічних і педагогічних працівників.

9.5.1. Оцінювання науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників забезпечує об'єктивний аналіз якості професійної діяльності та слугує її активізації.

9.5.2. Процедура відбору та призначення на посаду науково-педагогічних працівників регулюється Положенням «Про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників у ХНУМ імені І.П. Котляревського».

9.5.3. Складовою моніторингу якості освіти й оцінювання роботи науково-педагогічних працівників є соціологічні опитування здобувачів вищої освіти, аспірантів і випускників, що проводять деканати, кафедри, навчальний відділ.

10. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ І НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

10.1. Організацію підвищення кваліфікації фахівців в Університеті проводять відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність».

10.2. Педагогічні та науково-педагогічні працівники Університету можуть підвищувати кваліфікацію за різними формами:

- інституційна (очна (денна або вечірня), заочна, дистанційна, мережева);
- дуальна (на робочому місці, на виробництві тощо);
- дистанційна (стажування, участь у семінарах, практикумах, тренінгах, вебінарах, майстер-класах, круглих столах, конференціях та в інших видах відповідно до специфіки спеціальності тощо).

11. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

11.1. Забезпечення необхідними ресурсами освітнього процесу в Університеті відповідає діючим ліцензійним вимогам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти та акредитаційним вимогам, а також іншим нормативним документам та законодавству України.

Освітній процес здійснюється у навчальних корпусах; проводиться планова робота з удосконалення матеріально-технічної бази Університету.

11.2. Матеріально-технічну базу освітнього процесу в Університеті, що має відповідати санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, нормам з охорони праці, складають:

- приміщення навчального призначення (навчальні аудиторії, комп'ютерні та навчальні лабораторії, спеціалізовані кабінети, концертні зали);
- приміщення для науково-педагогічних працівників (кафедри, деканати);
- бібліотеки;
- службові приміщення;
- гуртожиток;
- пункти харчування;
- медичний пункт;
- інші приміщення.

Не менше 30% навчальних аудиторій забезпечені мультимедійним обладнанням.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти організовується в лабораторіях кафедр, спеціалізованих кабінетах, комп'ютерних класах, на кафедрах, під час проходження практики.

11.3. Навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в Університеті складають наступні документи (в електронному та / або паперовому вигляді):

- опис освітніх програм;
- навчальні плани;
- силабуси (робочі навчальні програми) з усіх дисциплін;
- програми усіх видів практик;
- підручники та навчальні посібники;
- навчальний контент (конспекти лекцій);
- дистанційні курси (за потреби);
- інтерактивні електронні засоби навчання (за потреби);
- матеріали до семінарських, практичних і лабораторних занять;
- завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- кейси (контрольні завдання) до семінарських, практичних і лабораторних занять;
- контрольні роботи з навчальних дисциплін для перевірки рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу;
- методичні матеріали для здобувачів вищої освіти із питань самостійного роботи, написання курсових, дипломних, магістерських робіт, творчих проєктів тощо.

11.4. Електронні освітні ресурси Університета накопичуються, зберігаються, розповсюджуються інституційним репозитарієм відкритого доступу як складової частини електронних документів бібліотеки.

Репозитарієм забезпечується відкритий доступ до матеріалів наукового, освітнього та навчально-методичного призначення, створених працівниками будь-якого структурного підрозділу, а також докторантами, аспірантами та здобувачами вищої освіти. Призначення, структуру, засади та політику організації

та управління репозитарієм визначено Положенням «Про репозитарій Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського».

12. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

12.1. Робота зі створення та удосконалення інформаційного забезпечення освітньої діяльності Університету спрямована на досягнення відповідності вимогам освітніх програм, ліцензійним та акредитаційним вимогам для цього виду діяльності.

12.2. Важливу роль відіграє наукова бібліотека, що використовує спеціалізовані програмні продукти для автоматизації її діяльності, обслуговування віддалених користувачів, забезпечення формування власних електронних ресурсів із диференційованим доступом до них, інтеграції даних до внутрішніх систем Університету та зовнішніх інформаційних систем. Бібліотека має каталоги паперових та електронних видань.

12.2. В Університеті є офіційний веб-сайт, де розміщена основна інформація про його діяльність, відомості про освітні програми та навчально-методичні матеріали (силабуси) з дисциплін відповідно до навчальних планів.

12.3. Ефективному управлінню якістю освітньої діяльності сприятиме система електронного документообігу, складовими якої мають стати бази даних з основних напрямів діяльності Університеті:

- формування контингенту здобувачів вищої освіти та організація освітнього процесу;
- кадрове забезпечення освітньої та наукової діяльності;
- науково-дослідна діяльність;
- ресурсне забезпечення освітнього процесу та науково-дослідної роботи;
- формування інформаційного сегменту для забезпечення видавничої діяльності (автоматизація видавничої діяльності).

Інформаційні системи дозволяють забезпечити моніторинг освітньої діяльності в Університеті та прийняття ефективних управлінських рішень щодо її покращення.

13. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ПУБЛІЧНОСТІ ІНФОРМАЦІЇ ПРО УНІВЕРСИТЕТ, ОСВІТНІ ПРОГРАМИ, СТУПЕНІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ

13.1. Публічність інформації про діяльність Університету забезпечується згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2015 р. № 166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів».

13.2. В Університеті є офіційний веб-сайт, що містить основну інформацію про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня,

освітньо-наукова, видавнича, атестаційна діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи, їх склад, інформація про освітні програми, кваліфікації; перелік навчальних дисциплін; правила прийому, контактна інформація). Ця інформація постійно оновлюється.

14. ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИЩОЇ ОСВІТИ

14.1. Активізація участі учасників освітнього процесу у міжнародних заходах, культурному обміні, соціальних програмах, проектах.

14.2. Розвиток співпраці в освітній сфері та розробка спільних з європейськими університетами міжнародних освітніх програм.

14.3. Проведення Міжнародного музичного фестивалю «Харківські асамблеї», Міжнародних наукових конференцій, круглих столів та симпозіумів.

14.4. Залучення здобувачів вищої освіти, аспірантів та молодих вчених Університету до участі у міжнародних програмах Еразмус+ та ін.

14.5. Підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників і співробітників шляхом науково-педагогічних і професійних закордонних стажувань.

14.6. Забезпечення планування та координації діяльності підрозділів з розробки та виконання міжнародних і міжрегіональних угод, договорів, програм.

15. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА СИСТЕМА ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ

15.1. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників і здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти відповідно до дотримання норм Положення «Про дотримання академічної доброчесності педагогічними; науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського», оприлюднення тексту дисертаційних робіт на офіційному сайті Університету.

15.2. Система запобігання та виявлення плагіату поширюється на наукові та навчальні праці здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних та інших працівників Університету, докторантів, аспірантів.

15.3. Усі підготовлені до друку наукові роботи та навчальні видання розглядаються на засіданнях кафедр та інших структурних підрозділів, де виконувались ці роботи.

15.4. При рекомендації наукових робіт до друку вони обов'язково перевіряються на відсутність академічного плагіату.

15.5. Перед поданням на розгляд Вченої ради Університету періодичного наукового видання редакційна колегія перевіряє прийняті до опублікування статті на відсутність академічного плагіату.

15.6. Перед прийняттям дисертації, поданої до захисту у спеціалізовану вчену раду Університету проводиться перевірка дисертації та автореферату на відсутність академічного плагіату.

15.7. Дисертації, монографії та автореферати дисертацій осіб, які здобувають наукові ступені доктора філософії (кандидата наук), а також відгуки опонентів оприлюднюються на веб-сайті Університету.

15.8. Виявлення академічного плагіату та відповідальність за академічний плагіат:

– у разі виявлення академічного плагіату в дисертації на здобуття наукового ступеня, дисертація знімається із захисту незалежно від стадії розгляду без права повторного захисту;

– відповідальність науково-педагогічних, наукових та інших працівників Університету за академічний плагіат визначається їхніми посадовими інструкціями;

– для технічної підтримки перевірки наукових та навчальних праць на наявність академічного плагіату на офіційному сайті Університету розміщується посилання на сервіси з перевірки наукових праць на наявність плагіату.

15.9. Університет здійснює заходи із популяризації академічної доброчесності серед здобувачів вищої освіти. Формами цього є введення в освітніх програмах окремих розділів навчальних дисциплін, присвячених академічній доброчесності та навичкам академічного письма.

Погоджено:

Перший проректор

Г.А. Абаджян

Проректор з наукової роботи

А.М. Жданько

Декан виконавсько-музикознавчого факультету

С.П. Турнеєв

Декан оркестрового факультету

М.В. Бевз

Декан театрального факультету

Я.В. Партола